

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ – ΣΗΠΕ

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΥΠΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Α. Εισαγωγή. Το Πρόβλημα

Η πρόσφατη κυβερνητική απόφαση για τη μονιμοποίηση των κρατικών δημοσιεύσεων στον έντυπο περιφερειακό τύπο που υλοποιήθηκε με το ν5218/25, συνιστά ασφαλώς ένα σημαντικό βήμα για την προώθηση της διαφάνειας και της ασφάλειας των συναλλαγών αλλά και τη στήριξη μιας κατηγορίας ΜΜΕ με κρίσιμο δημοκρατικό ρόλο. Ωστόσο, η ρύθμιση αυτή αφορά σε συντριπτικό ποσοστό, αποκλειστικά τις **προκηρύξεις και διακηρύξεις διαγωνισμών και δημοπρασιών**, οι οποίες όμως αντιπροσωπεύουν πλέον ένα **μικρό και συνεχώς συρρικνούμενο ποσοστό** των δημοσίων συμβάσεων!

Σήμερα όπως είναι γνωστό, πάνω από το 70% των δημοσίων συμβάσεων πραγματοποιείται μέσω απευθείας αναθέσεων, διαδικασία για την οποία δεν προβλέπεται καμία υποχρεωτική δημοσιότητα στον έντυπο τύπο. Δηλαδή με απλά λόγια, η εξαιρετική και υπό αυστηρές προϋποθέσεις επιτρεπόμενη αυτή πρακτική, έχει σχεδόν υποκαταστήσει πλήρως την κανονική διαγωνιστική διαδικασία! Αυτή η διαδικασία και κυρίως η απουσία δημοσιότητας που τη συνοδεύει, δημιουργεί ένα **σοβαρό έλλειμμα διαφάνειας**, αποδυναμώνει τον έλεγχο των τοπικών κοινωνιών, καθιστά δυσχερή τη λογοδοσία της διοίκησης και επιδρά αρνητικά στον υγιή ανταγωνισμό.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει κατ' επανάληψη και σε όλες τις Εκθέσεις του καταγγίλει την καταχρηστική αυτή πρακτική επισημαίνοντας κατά λέξη ότι *«Ωστόσο, σε ένα κράτος δικαίου η δράση της δημόσιας διοίκησης, ιδιαίτερα όταν αναγνωρίζεται σε αυτήν ευρεία διακριτική ευχέρεια, όπως συμβαίνει στις απευθείας αναθέσεις, αναγκαίο είναι να παρέχει εγγυήσεις διαφάνειας, αμεροληψίας και αντικειμενικότητας, ώστε, ακόμα και στις περιπτώσεις που η προσφυγή στις εν λόγω διαδικασίες επιτρέπεται από τον νομοθέτη, να δημιουργείται στον πολίτη και στους οικονομικούς φορείς η πεποίθηση ότι η διαδικασία που ακολουθείται είναι αδιάβλητη και ότι η διαχείριση των δημοσίων πόρων γίνεται με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο.»* Αυτό ακριβώς επιτυγχάνεται με την δημοσιοποίηση των αποφάσεων απευθείας αναθέσεων στον περιφερειακό τύπο η οποία μπορεί να αποτελέσει ένα απλό, οικονομικά ήπιο και θεσμικά αποτελεσματικό εργαλείο για τη θεραπεία των συνεπειών και την αποκατάσταση της διαφάνειας.

B. Η πρόταση του ΣΗΠΕ

Προτείνουμε να θεσπιστεί η υποχρεωτική γνωστοποίηση από τους φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, μέσω της δημοσίευσης στον ημερήσιο και εβδομαδιαίο περιφερειακό τύπο (όπως ακριβώς ισχύει και για τη δημοσίευση των διακηρύξεων), των αποφάσεών τους για την απευθείας ανάθεση και χωρίς διαγωνιστική διαδικασία, έργων, προμηθειών, μελετών κλπ.

Η προτεινόμενη ρύθμιση μπορεί να έχει το ακόλουθο περιεχόμενο:

Κάθε αναθέτουσα αρχή οφείλει, εντός πέντε (5) ημερών από την έκδοση της απόφασης απευθείας ανάθεσης έργου, προμήθειας ή μελέτης, να δημοσιεύει στον έντυπο περιφερειακό τύπο (ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιφερειακές εφημερίδες που περιλαμβάνονται στο μητρών Έντυπου Τύπου) συνοπτική ανακοίνωση, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- το αντικείμενο της σύμβασης,
- τον ανάδοχο,
- την αξία της σύμβασης,
- το νομικό έρεισμα της ανάθεσης,
- τον φορέα υλοποίησης.

Με ΚΥΑ του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου για τα ΜΜΕ Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, θα καθοριστούν οι λεπτομέρειες εφαρμογής της ρύθμισης και ιδίως η κοστολόγηση της σχετικής ανακοίνωσης-δημοσίευσης.

Η διάταξη αυτή είναι νομικά συμβατή, αναλογική και εφαρμόσιμη χωρίς πρόσθετους διοικητικούς πόρους.

Γ. Η πολιτική τεκμηρίωση και τα δημόσια οφέλη

Γ.1 Ενίσχυση της διαφάνειας, της ασφάλειας των συναλλαγών και της χρηστής διοίκησης

Η υποχρέωση δημοσίευσης μιας λιτής ανακοίνωσης για κάθε απευθείας ανάθεση θα:

- περιορίσει τις καταχρήσεις,
- μειώσει την αδιαφάνεια,
- ενθαρρύνει την ορθολογική χρήση των πόρων,
- ενισχύσει την κοινωνική λογοδοσία των φορέων του δημοσίου.

Γ.2. Δημιουργία συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού

Η ευρύτερη ενημέρωση των επιχειρήσεων στην περιφέρεια για τις αναθέσεις που πραγματοποιούν οι δημόσιοι φορείς:

- δημιουργεί ίσες ευκαιρίες,
- αποτρέπει αποκλεισμούς,
- επιτρέπει σε περισσότερους τοπικούς προμηθευτές να εμφανιστούν σε μελλοντικές διαδικασίες.

Γ.3. Στήριξη του Περιφερειακού Τύπου

Ο περιφερειακός Τύπος και ιδιαίτερα ο ιστορικός και διαχρονικός του βραχίονας, οι περιφερειακές εφημερίδες:

- αποτελεί δομικό πυλώνα της τοπικής δημοκρατίας,
- διασφαλίζει πλουραλισμό,
- λειτουργεί ως αντίβαρο στην συγκέντρωση πληροφόρησης.

Η εξασφάλιση ενός μικρού, προκαθορισμένου εσόδου από τις αναθέσεις συμβάλλει στη βιωσιμότητά του και άρα στην προστασία του δημόσιου αγαθού της ενημέρωσης.

Γ.4. Ελάχιστο δημοσιονομικό κόστος

Στην προκειμένη περίπτωση η σχέση κόστους-οφέλους συνηγορεί καταλυτικά υπέρ της αποδοχής της Πρότασης.

Μιλάμε για ένα χαμηλό, σχεδόν συμβολικό, ενιαίο και προκαθορισμένο κόστος το οποίο μάλιστα θα έχει μηδενικό δημοσιονομικό αποτύπωμα καθώς η σχετική δαπάνη δεν θα βαρύνει τους προϋπολογισμούς των φορέων του δημοσίου αλλά τους αναδόχους των απευθείας αναθέσεων!

Σε κάθε περίπτωση το όφελος για τη διαφάνεια και τη χρηστή διοίκηση είναι δυσανάλογα μεγαλύτερο από το ελάχιστο οικονομικό βάρος των ωφελούμενων ιδιωτών!

Δ. Νομική βάση και Θεσμικό Πλαίσιο

Δ.1. Συνταγματικές προβλέψεις

Η πρόταση ευθυγραμμίζεται απολύτως με τις παρακάτω συνταγματικές επιταγές:

- **Άρθρο 5Α Σ.:** καθιερώνει το δικαίωμα πληροφόρησης και την υποχρέωση της διοίκησης να διευκολύνει την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και διαδικασίες.
- **Άρθρο 10 Σ.:** επιβάλλει τη διαφάνεια στη διοικητική δράση και την υποχρέωση λογοδοσίας.

Η δημοσίευση ανακοινώσεων απευθείας αναθέσεων ενισχύει έμπρακτα τα παραπάνω συνταγματικά δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Δ.2. Ευρωπαϊκό και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι **Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ** για τις δημόσιες συμβάσεις θέτουν ως βασικές αρχές:

- **Διαφάνεια,**
- **Ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων,**
- **Αναλογικότητα,**
- **Ανοιχτότητα της αγοράς,** ακόμη και για χαμηλής αξίας συμβάσεις.

Αν και οι οδηγίες δεν απαιτούν υποχρεωτική δημοσίευση στον τύπο για απευθείας αναθέσεις, **επιτρέπουν στα κράτη μέλη να θεσπίζουν αυστηρότερα μέτρα διαφάνειας,** ιδίως όταν αυτά εξυπηρετούν δημόσιο συμφέρον, χωρίς να παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας.

Σε εθνικό επίπεδο, ο ν. 4412/2016 (όπως ισχύει) ήδη προβλέπει:

- Υποχρεωτική δημοσίευση στη **Διαύγεια,**
- Καταχώριση στο **ΚΗΜΔΗΣ.**

Ωστόσο, όπως έχει αποδειχθεί, οι πλατφόρμες αυτές:

1. **Δεν εξασφαλίζουν προφανή τοπική δημοσιότητα,**
2. **Δεν είναι προσβάσιμες ή εύκολα κατανοητές από τους πολίτες,**
3. **Δεν επιτελούν τον ρόλο ενημέρωσης και κοινωνικού ελέγχου** που επιτυγχάνει ο έντυπος περιφερειακός τύπος.

Αυτοί άλλωστε είναι και οι λόγοι για τους οποίους η Πολιτεία επέβαλε την μονιμοποίηση των δημοσιεύσεων επί διαγωνιστικών διαδικασιών, μη αρκούμενη στις πλημμελείς και αναποτελεσματικές αυτές διατυπώσεις «δημοσιότητας». Έτσι, η παρούσα πρόταση δεν έρχεται σε αντίθεση με το ισχύον δίκαιο, αλλά το **συμπληρώνει** ενισχύοντας την πρόσβαση των πολιτών στην πληροφόρηση.

Ε. Συμπέρασμα

Η θέσπιση υποχρεωτικής δημοσίευσης των απευθείας αναθέσεων στον έντυπο περιφερειακό τύπο:

- θεραπεύει ένα σοβαρό έλλειμμα διαφάνειας στο ελληνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων,
- ενισχύει τη λογοδοσία της δημόσιας διοίκησης,
- προωθεί τον υγιή ανταγωνισμό,
- υπηρετεί τις συνταγματικές αρχές της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης,
- και ταυτόχρονα στηρίζει έναν κρίσιμο θεσμό της δημοκρατίας, τον περιφερειακό Τύπο.

Πρόκειται για μια **θεσμικά ώριμη, νομικά κατοχυρωμένη και πολιτικά αναγκαία παρέμβαση**, η οποία μπορεί να εφαρμοστεί άμεσα και χωρίς δυσανάλογο κόστος.